

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/21/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4623201026
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4623201026.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej v spore žalobcu: A. A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. - D., E. X, zast. Synergy Lawyers - advokátska kancelária, s. r o., so sídlom Bratislava, Svätoplukova 16791/28, IČO: 51 796 562, proti žalovanej: Slovenská republika, v menej ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 456, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 15. marca 2024 č. k. TO-6C/39/2023-109 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku (I.) m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2 000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 7,5% ročne zo sumy 2 000,- eur od 02. 03. 2023 do zaplatenia, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcu z a m i e t a .

Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania z prisúdenej sumy 2 000,- eur v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 5 000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 7,5% ročne zo sumy 5 000,- eur od 02. 03. 2023 do zaplatenia, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (I.), vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcu zamietol (II.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej z prisúdenej sumy 5 000,- eur v plnej výške s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (III.). Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1 písm. f), § 5 ods. 1, 3, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 30. 06. 2023, § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 232 ods. 3 CSP, § 121 ods. 3, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a uviedol, že v predmetnom konaní si žalobca uplatnil voči žalovanej náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ZoZŠ z dôvodu, že nezákonným trestným stíhaním došlo k zásahu do jeho osobného, súkromného a profesijného života, ale aj spoločenskej sféry. Podľa ustálenej súdnej praxe štát zodpovedá za škodu spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia, ktoré sa skončilo zastavením alebo oslobodením spod obžaloby. Ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zásadne právo na náhradu škody. Ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom sa v konaní o náhrade škody nevyžaduje rozhodnutie o nezákonnosti trestného stíhania, ale postačuje právoplatné rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, alebo právoplatný oslobodzujúci rozsudok. Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa

teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 08. 2019 sp. zn. 4Cdo/125/2019, z ktorého vyplýva, že podľa článku 46 ods. 3 Ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo nesprávnym úradným postupom. Pri posudzovaní nárokov uplatňovaných podľa zákona č. 514/2003 Z. z. ani všeobecné súdy nikdy nesmú zabúdať na ich ústavný pôvod a zakotvenie. Použitím zákona č. 514/2003 Z. z. v prípadoch zodpovednosti štátu za škodu nesmie dôjsť, priamo ani nepriamo, k obmedzeniu rozsahu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 3 Ústavy. V právnom štáte, ktorým Slovenská republika podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy je, nemožno akceptovať taký postup súdu, ktorý odmietne náhradu škody priznať z dôvodu neunesenia dôkazného bremena ohľadne jej výšky poškodeným, lebo potom vlastne i stav dôkaznej núdze má rovnaké príčiny ako nezákonné rozhodnutie. Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia (NS SR sp. zn. 4Cdo/125/2019). Predpokladmi vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci sú: 1) existencia nezákonného rozhodnutia alebo nezákonného úradného postupu, 2) vznik škody a 3) príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím alebo nezákonným úradným postupom orgánu verejnej moci a vznikom škody. Existencia nezákonného rozhodnutia orgánu štátu, ktoré zakladá splnenie jedného z predpokladov pre zodpovednosť žalovaného za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je v predmetnom konaní daná (uznesenie vyšetrovateľa OR PZ v Topoľčanoch sp. zn. ČVS: ORP-240/VYS-TO-2020 z 15. 07. 2020, ktorým bolo voči žalobcovi začaté trestné stíhanie a rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 1To/59/2021-583 zo dňa 23. 11. 2021, ktorým súd žalobcu spod obžaloby oslobodil), preto sa súd v ďalšom zaoberal aj tým, či boli splnené aj ďalšie predpoklady jej vzniku, t. j. vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným orgánom verejnej moci a vznikom škody. Keďže v predmetnej veci bolo dňa 15. 07. 2020 voči žalobcovi začaté trestné stíhanie, a to uznesením vyšetrovateľa OR PZ v Topoľčanoch sp. zn. ČVS: ORP-240/VYS-TO-2020, bola žalobcovi spôsobená škoda, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovedá žalovaný, pretože nebyť takéhoto rozhodnutia, žalobca by nebol trestne stíhaný a škoda by mu nevznikla (príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a vznikom škody). V danom prípade trestné stíhanie žalobcu začalo dňom 15. 07. 2020, kedy mu bolo vznesené obvinenie a skončilo uplynutím 23. 11. 2021, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok odvolacieho súdu, ktorý žalobcu spod obžaloby oslobodil, t. j. 497 dní. V demokratickom a právnom štáte nemôže nastať situácia, kedy je voči jednotlivcovi vedené trestné stíhanie v trvaní takmer 1 a pol roka, za ktoré obdobie je tento vystavený procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ktoré konanie sa v konečnom dôsledku skončí zastavením trestného stíhania alebo oslobodenia spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že by sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný, pričom takejto osobe, napriek tomu, že bola po uvedení doby vystavená stresu, psychickej nepohode, úzkosti a frustrácii, nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy. Primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné vyčíslieť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia. Kritériá, na ktoré má súd prihliadať pri určení výšky peňažnej náhrady, sú stanovené v § 17 ods. 3 ZoZŠ. Ide o normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie výšky náhrady. Prihliadať má najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, ďalej závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vnikli poškodenému v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v jeho spoločenskom uplatnení. Výpočet je demonštratívny a nevylučuje, aby sa prihliadlo aj na iné okolnosti, pokiaľ budú považované za porovnateľne závažné. V každom prípade však určenie výšky nemajetkovej ujmy súdom musí byť, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Úvaha súdu nemôže byť svojvoľná a nepreskúmateľná, vymykajúca sa akejkoľvek kontrole. Súdom musí byť preukázaná najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa prvého odseku § 17 ZoZŠ nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi,

vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne (R 21/1995, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2012 sp. zn. 7Cdo/145/2011).

1.2. V danej veci trestné stíhanie jednoznačne negatívne ovplyvnilo osobný, pracovný, spoločenský a rodinný život žalobcu, ako aj jeho najbližších rodinných príslušníkov, a teda v dôsledku predmetného trestného stíhania došlo k negatívnemu zásahu do súkromného, rodinného a pracovného života. Začatím trestného stíhania, resp. v jeho priamej súvislosti došlo k zmene osobného, rodinného a spoločenského života žalobcu a došlo k zhoršeniu jeho psychického stavu, preto mal súd za to, že samotné konštatovanie porušenia práva v danom prípade nie je dostatočným zadosťučinením. Z vykonaného dokazovania, z výpovede žalobcu, mal súd za preukázané, že žalobca je absolventom právnickej fakulty, pracuje ako právnik na sekcii Ministerstva spravodlivosti SR, je bezúhonný, nikdy nemal konflikt so zákonom. Je slobodný, žije v Bratislave, trvalý pobyt má v Šali u rodičov. V dôsledku dopravnej nehody a následného trestného stíhania bol nútený vyhľadať obhajcu, keďže sa nešpecializuje na trestné právo, aby sa mohol aktívne brániť proti nezákonnému rozhodnutiu, keďže považoval za absurdné, aby sa jemu dávalo za vinu, keď motorkár vyletí zo zákruty 120tkou na úseku, kde je povolená 50-tka a on má za tejto situácie zodpovedať za takúto dopravnú nehodu. Jeho frustrácia, hnev a stres sa zväčšili po vydaní odsudzujúceho rozsudku na jar 2021. Až pri rozhodovaní krajského súdu o jeho odvolaní voči tomuto rozsudku bolo prihliadnuté na znalecký posudok, ktorý si sám zadovážil, v ktorom bola za príčinu dopravnej nehody označená extrémna rýchlosť jazdy motorkára. Trestné stíhanie sa prejavilo v jeho prípade vo vzťahu k celému okoliu, s ktorými musel viesť frustrujúce rozhovory. O stíhaní sa dozvedel aj jeho služobný úrad a tiež Mesto Šaľa. Bolo frustrujúce žiť v takom rozpoložení a čakať na neistý výsledok. Nebyť aktívnej obhajoby žalobcu, je zrejmé, že už by bol odsúdený. Považuje za všeobecne známe, že na človeka s trestným záznamom sa hľadí negatívne, najmä ak ide o štátnu správu. Časť jeho práce spočíva v obhajovaní orgánov verejnej moci, avšak týmto zážitkom bola podrytá jeho dôvera v celý systém konania orgánov verejnej moci, zostal bez motivácie. Žalobca musel neustále ľuďom vysvetľovať a rozprávať o nehode, ktorá bola aj medializovaná. S uvedeným sa vyrovnával sám s rodinou.

1.3. Vykonaným dokazovaním v predmetnej veci bolo jednoznačne a nepochybne preukázané, že samotné vedenie trestného stíhania negatívnym spôsobom zasiahlo do osobného, rodinného, ako i pracovného života žalobcu. Najmä z výpovede svedka JUDr. Horského, kolegu žalobcu, mal súd za preukázané, že žalobca je veselý, vtipný, extrovertný človek, no v čase trestného stíhania bol ako vymenený, nervózny, nevedel, čo s ním bude, trápil ho pocit neistoty. Posedeniam v práci k sviatkom kolegov sa vyhýbal, príp. neprišiel vôbec. Bol uzavretejší, avšak mal pocit svojej neviny, ktorý sa vytratil po vydaní trestného rozkazu, čo prehýbilo depresiu žalobcu, stres a pocit ukrivdenia. Od zamestnávateľa OČTK žiadali správu o jeho povesti v práci, takže sa o tom začalo rozprávať medzi kolegami, poza chrbát žalobcu. Kolegovia si od žalobcu držali odstup. So žalobcom, ako advokáti štátu, riešia náhradu škody, žalobca však v dôsledku predmetného trestného stíhania stratil motiváciu obhajovať záujmy štátu. Tiež mal svedok vedomosť o tom, že ich nadriadená riešila so žalobcom, že jeho pracovný výkon nezodpovedal tomu, na čo bola zvyknutá pred trestným konaním a tiež vedenie vnímalo zmenu jeho osoby v dôsledku trestného stíhania. Z výpovede svedka F. A. B., otca žalobcu, mal súd za preukázané, že žalobca mal po skončení školy dobrú prácu, žili kľudný rodinný život. Po začatí trestného stíhania sa to zmenilo, keďže ich poznajú všetci v meste, ľudia ich zastavovali a vypytovali sa, čo sa stalo. U žalobcu došlo k naštrbeniu dôvery v súdnictvo, ktorého záujmy hájil ako ich zamestnanec. Posielali žalobcu, aby vyhľadal odbornú pomoc, nakoniec sa s tým vysporiadal sám a išiel si za svojou pravdou. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie preukázal vznik nemajetkovej ujmy, poskytol dostatok relevantných tvrdení, vrátane podmienky ich hodnoverného preukázania, ktoré odôvodňujú záver prijatý súdom o tom, že žalobca uniesol dôkazné bremeno. Žalobca tvrdil a preukázal, že predmetné nezákonné trestné stíhanie trvajúce po dobu takmer 1 a pol roka malo za následok kriminalizáciu jeho osoby. Celé trestné stíhanie vnímal ako nezákonné, ktorá okolnosť zasiahla do jeho dobrej povesti o to výraznejšie, že je zamestnaný ako zamestnanec Ministerstva spravodlivosti SR, kde sa otázka bezúhonnosti a spoločenského rešpektu očakáva a vyžaduje. Vedenie trestného konania psychicky poznačilo nielen osobu žalobcu, ale aj jeho blízku rodinu a malo vplyv aj na jeho dobré meno a dobré meno celej rodiny, resp. ich povest' v mieste trvalého pobytu. Súd v tejto súvislosti prihliadol aj na skutočnosť, že žalobca bol takmer rok a pol (1 roky a 5 mesiacov) vystavený strachu o svoju budúcnosť v súvislosti s hrozbou uloženia podmieneného trestu odňatia slobody, hrozbou zákazu viesť motorové vozidlo a v neposlednom rade tiež hrozbou náhrady škody. Všetky tieto skutočnosti mali za následok závažný zásah do ľudskej dôstojnosti, cti, vážnosti a dôveryhodnosti žalobcu v jeho živote. V konaní bola

preukázaná ujma v oblasti rodinného aj pracovného života takej intenzity a rozsahu, ktorá odôvodňovala priznanie peňažnej náhrady. Následky u žalobcu sa v tomto smere prejavili v narušení dôvery v štátne orgány, ktorých bol súčasťou a tiež narušenie pracovných vzťahov, nakoľko kolegovia si od žalobcu držali väčší odstup. Bol preukázaný dopad na kvalitu života žalobcu a jeho rodinných príslušníkov, ktorí boli vystavovaní stresovým situáciám v súvislosti s komunikáciou vo vzťahu k okoliu. Takéto šírenie negatívnych informácií je v bežnom živote pomerne frekventovaným javom, avšak nakoľko bol žalobca trestne stíhaný a orgány štátu pracovali s dôvodným podozrením, že porušil trestnoprávnu normu, išlo o väčšiu intenzitu. Stigmatizácia žalobcu za daných okolností nadobúda objektívnejší základ, nakoľko trestne stíhaná osoba je v spoločnosti vnímaná negatívne. V konaní bolo svedeckou výpoveďou a aj výpoveďou samotného žalobcu preukázané, že žalobca nielenže prežíval stres a negatívne pocity neistoty z výsledku trestného stíhania, vedeného po dobu takmer jeden a pol roka, ale musel čeliť i prejavom nedôvery, dotazovania a vnímania svojej osoby okolím tak, ako keby trestný čin spáchal. V konaní bolo svedeckými výpoveďami preukázané, že uvedené sa skutočne dialo. K namietanej výzve poisťovne Dôvera, a. s. na zaplatenie škody, ktorá bola žalobcovi doručená v predvianočnom období, súd uviedol, že má za to, že k nej došlo v dôsledku nezákonného trestného stíhania, nakoľko v prípade, ak by toto nebolo vedené, ani poisťovňa by od žalobcu nežiadala zaplatenie náhrady škody. Preto súd ustálil, že v dôsledku predmetnej výzvy došlo k zvýšenému stresu, úzkosti a psychickej nepohode žalobcu. Súd pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania (1 rok a takmer 5 mesiacov), dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry žalobcu, ako aj okolností, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo a na základe uvedeného dospel súd k záveru, že za primeranú výšku vzniknutej nemajetkovej ujmy ako morálne zadosťučinenie za nezákonné rozhodnutie, je možné považovať sumu 5 000,- eur, teda cca 290,- eur za každý mesiac trestného stíhania. Pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. rozsudok ESLP vo veci Ittalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Súd pri výške nemajetkovej náhrady vychádzal z voľnej úvahy, avšak z hľadísk, ktoré sú uvedené v ustanovení § 17 ods. 3 ZoZŠ, nakoľko súd má za to, že výška náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná popísanej ujme, ktorú utrpel žaloba nezákonným rozhodnutím. V danom prípade súd prihliadal na rozhodovaciu činnosť súdov v porovnateľných veciach (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/4/2023 z 24. 10. 2023, ktorým bola priznaná nemajetková ujma v sume 4 500 eur za trestné stíhanie v trvaní 4 roky 5 mesiacov, rozsudok OS Poprad sp. zn. KK-1C/10/2018 z 20. 09. 2021 ktorým bola priznaná nemajetková ujma v sume 2 500 eur za trestné stíhanie v trvaní 12 rokov, rozsudok Mestského súdu Košice sp. zn. 40C/26/2019 z 30. 06. 2023 ktorým bola priznaná nemajetková ujma v sume 2 025 eur za trestné stíhanie v trvaní 10 mesiacov, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/34/2023 z 27. 06. 2023, ktorým bola priznaná nemajetková ujma v sume 1 650 eur za trestné stíhanie v trvaní necelé tri roky a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co/589/2015 z 13. 06. 2016, ktorým bola priznaná nemajetková ujma vo výške 4 000 eur za trestné stíhanie v trvaní dvoch rokov). Vo vzťahu primeranosti požadovanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy súd poukázal na nález Ústavného súdu SR zo dňa 24. 01. 2017 sp. zn. III ÚS 754/2016, v intenciách toho-ktorého podľa názoru súdu vyčíslená suma je považovaná za primeranú a zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti. Prístup k rozhodovaniu o výške primeraného zadosťučinenia nemajetkovej ujmy je priamym dôsledkom potreby hodnotového váženého povahy nemajetkovej ujmy vo svetle výšky odškodnenia, exaktne vyplývajúcej z právnej úpravy (§ 17 ods. 4 ZoZŠ). Vychádzajúc aj z takto vnútroštátnou úpravou nastavených hodnotových limitov, súd považoval sumu odškodnenia 5 000 eur za adekvátny prostriedok nápravy vzniknutej ujmy, zodpovedajúcej všeobecným predstavám spravodlivosti v pomere k peňažnej satisfakcii priznanej v obdobných prípadoch vychádzajúcich z porovnateľných skutkových okolností, zohľadniac skutočnosť, že žalobca nebol vzatý do väzby a hodnotovo rešpektuje výšku odškodnenia, ktoré podľa vnútroštátnej právnej úpravy patria za hierarchicky závažnejšie morálne zásahy - obetiam násilným trestným činom. Samotná výška náhrady nemajetkovej ujmy, popri zákonných predpokladoch a judiciálne ustálenej praxe, však bola závislá od výsledku posúdenia individuálnych jedinečných skutkových okolností v prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/191/2020), na ktoré súd prihliadal pri jej stanovení v sume 5 000,- eur. Súd, poukazujúc na princíp právnej istoty, rozhodovaciu prax v obdobných veciach vo vzťahu k priznávaniu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, v predmetnom konaní nemohol žalobcovi priznať náhradu nemajetkovej ujmy v ním požadovanej výške 10 000 eur, nakoľko nemal za preukázané tak intenzívne pretrvávajúce následky, keďže sám žalobca síce uviedol, že stratil

motiváciu obhajovať záujmy štátu, avšak doposiaľ zotrval vo svojom štátnozamestnaneckom pomere na rovnakom mieste ako pred začatím trestného stíhania, zamestnanie nezmenil. V konaní nebolo preukázané ani závažné zhoršenie zdravotného stavu žalobcu v dôsledku predmetného trestného stíhania. Rovnako tak nedošlo v danom prípade ani k zadržaniu vodičského preukazu žalobcu. Preto súd vo zvyšnej časti žalobu žalobcu zamietol. Vzhľadom na rozsah priznanej sumy nemajetkovej ujmy a dodržanie formálneho postupu pri vyplácaní týchto peňažných nárokov Slovenskou republikou, súd uložil v súlade s ustanovením § 232 ods. 3 CSP žalovanej lehotu na plnenie 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

1.4. K vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., resp. skorším oznámením štátu, že uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuspokojí (uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/191/2020 zo dňa 27. 01. 2022 a v ňom citovanú judikatúru, t.j. napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/48/2017 zo dňa 30. 07. 2019, sp. zn. 4Cdo/257/2019 zo dňa 26. 02. 2020 a sp. zn. 7Cdo/243/2019 zo dňa 28. 10. 2020); uvedený záver potvrdil aj Ústavný súd SR (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 443/2022 zo dňa 11. 05. 2023). V danom prípade má žalobca v súlade s ust. § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po tom, čo mu žalovaná oznámila, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy považuje za nedôvodnú. Žalovaná listom zo dňa 09. 02. 2023 oznámila žalobcovi, že neuspokojí jeho nárok na náhradu požadovanej nemajetkovej ujmy, a preto žalobca si dôvodne uplatnil nárok na úrok z omeškania od 02. 03. 2023, t.j. odo dňa nasledujúceho po dni doručenia oznámenia. Preto súd v zmysle citovaných ustanovení § 517 OZ a § 3 nariadenia vlády priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spolu s úrokom z omeškania tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

1.5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP. O trovách konania o náhradu nemajetkovej ujmy rozhodol tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania z prisúdenej sumy (t.j. 5 000,- eur) v plnej výške, o ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac ho ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, nakoľko súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že rozhodnutie, jeho odôvodnenie a skutkové zistenia nemajú oporu vo vykonaných dôkazoch, pričom rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaná má za to, že predpokladom na priznanie nemajetkovej ujmy v súlade s ustanovením § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. je práve preukázanie následkov, ktoré vznikli žalobcovi v súkromnom živote a následkov, ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení. Žalobca však svoje tvrdenia relevantným spôsobom nepreukázal. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nemôže vychádzať len z abstraktných tvrdení a subjektívnych pocitov žalobcu, ale nemajetková ujma musí byť bez pochybností preukázaná, nemôže byť len pravdepodobná a nemôže byť len tvrdená. Súčasne pre poskytnutie peňažnej formy nemajetkovej ujmy platí, že táto je len subsidiárna a nastupuje v prípade, ak dostatočným prostriedkom nápravy nie je samotné konštatovanie porušenia práva a nemajetkovú ujmu je možné uspokojiť inak, napríklad formou verejného ospravedlnenia. Zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne nestanovuje žiadne kritériá jej priznania, čím ponecháva voľnú úvahu súdu, aby s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil skutočnosti významné pre určenie výšky náhrady. V každom prípade určujúcim vodítkom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy by mala byť jej primeranosť, ktorá musí mať oporu v skutkových zisteniach a vykonaných dôkazoch. Žalovaná nepopiera, že trestné stíhanie predstavuje zásah do osobnostných práv žalobcu. Uvedené však žalobcu nezabavuje povinnosti preukázať vznik nemajetkovej ujmy v jednotlivých oblastiach jeho života, ako aj to, že zadosťučinenie v inej ako peňažnej podobe nie je dostatočné. Žalovaná má za to, že z doposiaľ tvrdených skutočností nemožno vyvodiť záver, že trestné stíhanie (v trvaní 1,5 roka) výrazne závažným spôsobom ovplyvnilo doterajší život žalobcu, a že by svojím rozsahom a intenzitou predstavovalo značný zásah do jeho osobnostných práv a malo závažné dopady na jeho spoločenské uplatnenie, ktoré by odôvodňovalo priznanie nemajetkovej v sume 5 000 eur. V uvedenom prípade nešlo o žiadnu medializovanú kauzu, nešlo o verejne známu osobu, trestné stíhanie bolo vedené bez verejnej publicity a nebolo spôsobilé vyvolať pochybnosti okolia o bezúhonnosti žalobcu, jeho cti, prípadne obmedziť závažným spôsobom možnosti jeho spoločenského uplatnenia.

Samotné prednesy svedkov kolegu žalobcu, resp. otca žalobcu o negatívnych vplyvoch na žalobcu, o tom, že mal byť nervóznejší, nesprávne sa tak, ako pred incidentom, čo malo byť zapríčinené trestným stíhaním a proklamácie o vplyve trestného stíhania na priebeh života žalobcu, neboli v konaní podložené žiadnymi relevantnými podkladmi, a teda nie je možné rozumne a bez ďalších pochybností prijať ich ako dôveryhodné. Rovnako tvrdenia žalobcu, že v meste, kde bývajú jeho rodičia, obyvatelia zisťovali informácie o nehode, považuje žalovaná za irelevantné, a to najmä z dôvodu, že prípravné konanie je neverejné a na hlavné pojednávanie v trestných veciach sú predvolávané iba určité subjekty, konkrétne strany a svedkovia. Žalovaná je toho názoru, že bez toho, aby sa žalobca svojmu okoliu zveril o svojom trestnom stíhaní, by bolo v podstate vylúčené, aby sa o tomto konaní nestranné osoby dozvedeli. Pokiaľ sa týka následkov spôsobených v pracovnej sfére žalobcu v zmysle vzniku a existencie nemajetkovej ujmy ako náhrady, ktorej sa žalobca v konaní domáhal, túto je nutné preukázať, pričom právne relevantné je len taká nemajetková ujma, ktorej vznik je v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Prednesy žalobcu si protirečili, tvrdiac, že stratil zmysel vykonávanej práce, avšak v pracovnej pozícii zotrval. Navyše, po pracovnej stránke bol zamestnávateľom hodnotený nadmieru pozitívne s tým, že stresové a záťažové situácie zvláda veľmi dobre, je schopný pracovať pod tlakom na vysokej úrovni. Vedené trestné stíhanie žalobcu v pracovnej oblasti neovplyvnilo. Súd v súvislosti s ním vydaným rozhodnutím, hlavne v súvislosti s priznanou výškou nemajetkovej ujmy, poukázal na viaceré rozhodnutia v obdobných veciach, pričom sa jednalo o prípady, v ktorých trestné stíhanie trvalo podstatne dlhšie ako trestné stíhanie v danej veci, pričom súdy v jednotlivých konaniach priznali nižšie sumy nemajetkovej ujmy. Každé z citovaných rozhodnutí, o ktoré súd oprel svoje odôvodnenie, neposkytuje presvedčivú argumentáciu, prečo súd považoval za primerané priznať žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 eur. Odôvodnenie priznanej sumy s odkazom na uvedené rozhodnutia s poukazom na výšku priznanej sumy nie je v súlade s požiadavkou spravodlivosti, ktorá je pri aplikovaní voľnej úvahy kľúčová. V časti priznanej výšky nemajetkovej ujmy nepovažuje žalovaná myšlienkový postup súdu za náležité preukázaný. Súdom priznanú výšku nemajetkovej ujmy nepovažuje za primeranú spôsobenej ujme, resp. ujme preukázanej v tomto konaní a jej závažnosti. Žalovaná má za to, že za daných okolností samotné konštatovanie porušenia práva s verejným ospravedlnením, prípadne s nižšou sumou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy by predstavovalo adekvátnu náhradu nemajetkovej ujmy. Na základe uvedeného navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti I. a III. výroku zmenil v časti nemajetkovej ujmy tak, že túto zo sumy 5 000 eur zníži, resp. nahradí povinnosťou verejného ospravedlnenia žalobcovi, resp. rozsudok zruší a vráti vec súdu prvej inštancie v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že z obsahu odvolania žalovanej nemožno identifikovať jediný vecne relevantný, zrozumiteľný a kvalifikovaný odvolací argument žalovanej, ktorý by bol spôsobilý čo i len marginálne spochybníť správnosť a zákonnosť napadnutého rozsudku. Odvolanie žalovanej je nekonzistentné a kontradiktórne tak vnútorne, ale tiež vo vzťahu k celkovej procesnej obrane žalovanej v konaní a rovnako, reflektujúc vystupovanie žalovanej k žalobcovi mimo tohto súdneho konania. Skutočnosť, že žalovaná od počiatku súdneho konania výlučne subjektívnym spôsobom spochybňovala tvrdenia žalobcu, v žiadnom prípade nezakladá vadu nesprávnych skutkových zistení súdu v nadväznosti na vykonané dokazovanie, ako ani vadu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Rozsudok veľmi precízne sumarizoval všetky skutkové tvrdenia žalobcu, ako i tvrdenia podporujúce dôkazy a vyčerpávajúco, zrozumiteľne a jasne vysvetlil, k akým skutkovým záverom súd prvej inštancie dospel, v nadväznosti na čo vec právne posúdil a o nároku žalobcu rozhodol, čím sa zároveň i v celom rozsahu vysporiadal s procesnou obranou žalovanej. Žalovaná svoju procesnú obranu založila len na všeobecnom a subjektívnom spochybňovaní nároku ako celku a snahe o spochybnenie výlučne niektorých ňou selektovaných skutočností. Tvrdenie, že trestné stíhanie nebolo spôsobilé vyvolať pochybnosti okolia o bezúhonnosti žalobcu, jeho cti, prípadne obmedziť závažným spôsobom možnosti jeho spoločenského uplatnenia, je jednak prejavom vnútornej kontradiktórnosti tvrdení samotnej žalovanej, ktorá na istých miestach žaloby sama uznáva, že trestné stíhanie predstavuje zásah do osobnostných práv poškodeného a zároveň je len potvrdením ignorácie žalovanej vo vzťahu k žalobcom tvrdenej a preukázanej ujmy, ako i tendencii bagatelizovania nemajetkovej ujmy vzniknutej žalobcovi vedením nezákonného trestného stíhania. Žalovaná bez bližšieho ozrejmienia, spochybňuje obsah výpovede jednak samotného žalobcu, ako i v konaní vypočutých svedkov, tvrdiac, že tieto výpovede neboli v konaní podložené žiadnymi relevantnými podkladmi. Takýto postoj žalovanej de facto spochybňuje procesný inštitút svedeckej výpovede ako dôkazu ako taký. Z pohľadu žalobcu sa zo strany žalovanej jedná len o formalistické a obsahovo prázdne spochybňovanie riadneho skutkového odôvodnenia žaloby žalobcom a riadneho dokazovania vykonaného v konaní. Pokiaľ žalovaná kategoricky vylučuje možnosť okolia žalobcu dozvedieť sa o trestnom stíhaní žalobcu, v

nadväznosti na čo označuje tvrdenia žalobcu v tomto smere za irelevantné, jedná sa opätovne len o jej vlastnú subjektívnu úvahu, ktorá žiadnym spôsobom nevyvracia v konaní zistený skutkový stav. Žalovanou deklarovaná „neverejná“ trestného konania je navyše v danom prípade vyvrátená i postupom samotného vyšetrovateľa v trestnej veci žalobcu, ktorý sa na osobu žalobcu v súvislosti s vedením trestného stíhania dopytoval nielen u zamestnávateľa, ale aj v obci, kde má žalobca trvalý pobyt. Tvrdenie žalovanej, že žalobca „stratil zmysel vykonávanej práce, avšak v pracovnej pozícii zotrval“ je dezinterpretáciou toho, čo žalobca v konaní tvrdil a čo správne vzal za preukázané i súd prvej inštancie. Poukázal na to, že výkon práce vo všeobecnosti, ako i v jeho konkrétnom prípade, je motivovaný najmä ekonomickými dôvodmi na strane zamestnanca, a preto, pokiaľ žalovaná žalobcovi vyčíta, že neukončil svoj štátnozamestnanecký pomer, a preto mu nemá prináležať náhrada nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie jeho osoby, jedná sa o dezinterpretujúci a veľmi povrchný prístup žalovanej k celej tejto čiastkovej otázke. Tvrdenie žalovanej, že „Vedené trestné stíhanie žalobcu v pracovnej oblasti neovplyvnilo.“ je irelevantným, nepodloženým, subjektívnym a so zisteným skutkovým stavom rozporným tvrdením, ktoré žiadnym spôsobom neosvedčuje existenciu kvalifikovaného odvolacieho dôvodu. K neprimeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že žiaden súd nie je povinný striktno mechanicky priznávať rovnakú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v každom prípade, ale túto priznáva v nadväznosti na konkrétne okolnosti každého prípadu jednotlivo, po ich dôkladnom zvážení, v nadväznosti na tvrdené a zistené skutočnosti. Presne takýmto spôsobom súd prvej inštancie rozhodol napadnutým rozsudkom, pričom výška ním priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa nijak nevyvíja úrovni priznávaného odškodnenia osobám poškodeným nezákonným výkonom verejnej moci. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vydaný na základe riadne a zákonným spôsobom vykonaného dokazovania, vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, za súčasnej aplikácie judikatórne konformnej, resp. z tejto nijak nevybočujúcej úvahy súdu ohľadom výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. a III. potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou – žalovanou, proti výrokom, ktoré vyzneli v jej neprospech (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné ho podľa § 388 CSP zmeniť.

5. Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, domáhajúc sa uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 10 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 7,5% ročne od 02. 03. 2023 do zaplatenia. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 5 000 eur s úrokom z omeškania vo výške 7,5% ročne zo sumy 5 000 eur od 02. 03. 2023 do zaplatenia, a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (I.), vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcu zamietol (II.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej z prisúdenej sumy 5 000 eur v plnej výške s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (III.). V dôsledku odvolania žalovanej je predmetom odvolacieho konania len vyhovujúci výrok (I.) a výrok o trovách konania (III.). Zamietajúci výrok (II.) je už právoplatný.

6. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

7. Základnými odvolacími dôvodmi žalovanej bolo jednak to, že žalobca v konaní nepreukázal predpoklady na priznanie nemajetkovej ujmy, keď z jeho doposiaľ tvrdených skutočností nemožno vyvodiť záver, že trestné stíhanie výrazne závažným spôsobom ovplyvnilo doterajší život žalobcu, a že by svojim rozsahom a intenzitou predstavovalo značný zásah do jeho osobnostných práv a malo závažné dopady na jeho spoločenské uplatnenie. Namietala tiež súdom priznanú výšku nemajetkovej ujmy, ktorú nepovažovala za primeranú spôsobenej ujme, preukázanej v tomto konaní.

8. Čo sa týka základu nároku, a to preukázania predpokladov na priznanie nemajetkovej ujmy žalobcom, s týmto odvolacím dôvodom žalovanej sa odvolací súd nestotožňuje. Aj keď je pravdou, že dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, a teda vznik konkrétnych nepriaznivých následkov, ktoré mali žalobcovi v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vzniknúť, má preukázať výlučne žalobca ako poškodený, čo vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, a rovnako Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie sp. zn. IV. ÚS 1/2012), odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie v tom, že tieto skutkové tvrdenia žalobca v konaní preukázal.

9. Jedným z najvýznamnejších štádií civilného sporového konania je dokazovanie. Dokazovanie je zákonom upravený postup súdu, ako aj strán sporu, na základe ktorého súd získava pre rozhodnutie podstatné skutkové poznatky o veci, ktorá je predmetom konania. Prostredníctvom dokazovania súd zisťuje, či skutkový stav prezentovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu zodpovedá alebo nezodpovedá skutočnosti. Predmetom dokazovania je teda skutok tvrdený stranami sporu, ktorý má význam pre rozhodnutie o merite sporu. S bremenom tvrdenia je preto neodmysliteľne späté dôkazné bremeno. Žalobca je v zásade povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré opodstatňujú jeho ohrozené alebo porušené právo, respektíve právom chránený záujem. Žalovaný je povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré právo žalobcu vylučujú.

10. V konaní zhromaždený materiál treba zhodnotiť. Súd pristupuje k hodnoteniu jednotlivých vykonaných dôkazov z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti. Súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten, či onen dôkaz hodnotiť (zásada voľného hodnotenia dôkazov). Hodnotiacia úvaha súdu však nie je ľubovoľná; súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Tieto skutočnosti má súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a preukaznej sily jednotlivých dôkazov (R V/1968).

11. Odvolací súd sa po preskúmaní veci stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé vyvolať vznik nemajetkovej ujmy, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Ide o objektívnu zodpovednosť štátu spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Na preukázanie vzniku nemajetkovej ujmy samotný žalobca poskytol dosť skutkových tvrdení, ktoré preukazovali následky, ktoré mu vznikli v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení, ktoré neboli vyvrátené žalovanou. Samotné prežívanie žalobcu najlepšie dokáže vyjadriť a opísať samotný žalobca, preto nemožno jeho vyjadrenie automaticky považovať za abstraktné tvrdenie, ktoré má byť bez pochybností preukázané, pretože vo väčšine prípadov trestné stíhanie ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život, avšak pokiaľ nejde o taký stav, kedy poškodený vyhľadá odbornú pomoc, je možné následky spojené s trestným stíhaním zistiť práve jeho vyjadrením, podporeným prípadne svedeckými výpoveďami jemu blízkych osôb. Takto práve postupoval žalobca, ktorý okrem svojich tvrdení navrhol v konaní vypočuť aj svedkov, a to kolegu žalobcu G. H. B., otca žalobcu A. B. a A. F. I., advokáta, ktorý sa zúčastňoval úkonov v trestnom konaní s ním, teda jemu blízke osoby, ktoré sa vedeli vyjadriť k tomu, ako žalobca obdobie po vznesení obvinenia prežíval. A. F. I. sa zo zdravotných dôvodov pojednávania nezúčastnil. Aj podľa názoru odvolacieho súdu výpoveďou samotného žalobcu spolu s výpoveďami v konaní vypočutých svedkov je dostatočne preukázaný základ nároku na nemajetkovú ujmu, a to zásah do osobnostných práv žalobcu v jednotlivých oblastiach jeho života, pričom rozsah tohto zásahu už má vplyv na stanovenie jej výšky. Spochybňovanie výpovedí týchto svedkov žalovanou, bez toho, aby vierohodnosť ich výpovedí spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, je irelevantné, preto bolo potrebné aj z ich výpovedí vychádzať, a to bez ohľadu na to, že išlo o žalobcovi blízke osoby, pretože v prípadoch, kedy jediným dostupným dôkazom je práve iba výpoveď strany sporu či svedkov majúcich medzi sebou blízky vzťah, by viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno žalobcom a zároveň by viedlo k vytvoreniu neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí či tvrdení strán sporu. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané splnenie podmienok pre priznanie nároku na nemajetkovú ujmu. Ďalšou otázkou, ktorou sa potom odvolací súd musel zaoberať, bola jej výška.

12.1. Výška nemajetkovej ujmy v obdobných veciach bola riešená aj v rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/172/2021 z 27. 01. 2022, v ktorom NS SR už okrem uvedeného uviedol:

12.2. Najvyšší súd v rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne

a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkoľvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví, či dokonca živote) bagatelizovať.

12.3. Danou problematikou sa najvyšší súd zaoberal aj v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike.

12.4. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel súd k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

12.5. V ďalšom rozhodnutí zo 7. augusta 2018 sp. zn. 3 Cdo 7/2017 najvyšší súd pri riešení predmetnej otázky poukázal na judikatúru ESLP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESLP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho, ESLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon, ESLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Ittalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

12.6. Napokon, v rozhodnutí najvyššieho súdu z 24. júla 2018 sp. zn. 3 Cdo 19/2018 najvyšší súd konštatoval, že povinnosť všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenil neskôr nič ani zákon č. 514/2003 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení zákona č. 412/2012 Z. z.) tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP. V tomto rozhodnutí dovolací súd vo vzťahu k predmetnej otázke poukázal na judikatúru ESLP (Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo; Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo; Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko; Ittalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

13.1. Výškou nemajetkovej ujmy a jej dokazovaním sa zaoberal vo svojom rozhodnutí zo dňa 21. 10. 2020 sp. zn. 4Cdo/130/2020 aj NS SR, pričom uviedol:

13.2. Podľa čl. 19 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena (ods. 1), ako aj na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života (ods. 2) a pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe (ods. 3).

13.3. Podľa čl. 35 ústavy má každý právo podnikať a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

13.4. Každý má právo domáhať sa stanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (čl. 46 ods. 1 ústavy). Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

13.5. Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovedá štát za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, tiež za vzniknutú nemajetkovú ujmu; tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť (§ 3 ods. 2). Zadosťučinenie sa poskytne v peniazoch, ak nemajetkovú ujmu nebolo možné nahradiť inak a samotné konštatovanie porušenia práva by sa nejavilo ako dostačujúce. Pri stanovení výšky primeraného zadosťučinenia sa prihliadne najmä k osobe poškodeného, k závažnosti vzniknutej ujmy a k okolnostiam, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, závažnosti následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 2 a 3 cit. zákona).

13.6. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom treba hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 ústavy, ale aj v čl. 1 ods. 1 ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Štát musí niesť absolútnu objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov verejnej moci, ktorým zasiahli do základných práv jednotlivca. Štát totiž nemá slobodnú vôľu, ale je povinný prísne a bezvýhradne dodržiavať právo (teda nie iba zákon) v jeho ideálnej (škodu nespôsobujúcej) interpretácii a aplikácii. Nemôže sa zbaviť zodpovednosti za postup orgánov činných v trestnom konaní, pokiaľ sa ich postup ukáže ako postup chybný, zasahujúci do základných práv a slobôd. Nie je rozhodujúce, ako OČTK vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo; ide o prísnu objektívnu a absolútnu zodpovednosť za výsledok, pri ktorej neprichádza do úvahy ani možnosť liberácie.

13.7. Všeobecné súdy pri rozhodovaní preto nikdy nesmú zabúdať na ústavný pôvod a zakotvenie nárokov uplatňovaných podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Je preto nevyhnutné v každom prípade dbať na to, aby fakticky nedošlo k vyprázdneniu dotknutého základného práva pri použití jeho zákonného vykonania. Inak povedané, aplikáciou citovaného zákona nesmie dôjsť, priamo alebo nepriamo, k obmedzeniu rozsahu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 3 ústavy, podľa ktorého je nevyhnutné kompenzovať všetku ujmu, ktorú by bolo možné namietat', a nie naopak, nepriznať nič, tak, ako to urobili nižšie súdy, z ktorého závermi sa dovolací súd už prima facie nestotožňuje.

13.8. Sudca sa musí vedieť aspoň elementárne vcítiť do pozície postihnutej osoby, hlavne za situácie, kedy má napraviť škody spôsobené OČTK alebo inými súdmi; musí zohľadniť dopad trestného konania na profesný, rodinný, spoločenský, ekonomický a sociálny život. Pokiaľ to sudcovia nižších súdov v konaní bagatelizujú, ich postup sa javí ako postup bez citu pre elementárnu spravodlivosť a ochranu základných práv a slobôd. Zákon č. 514/2003 Z.z. zaväzuje štát absolútne a objektívne, takže je nevyhnutné, aby štát svojim pochybením vzniknuté škody (ujmy) nahradil v maximálnej možnej miere.

13.9. Škodu treba chápať ako ujmu na chránenom statku, ako je majetok, osoba alebo iný chránený záujem, pričom najvyššiu mieru ochrany požívajú ľudský život, integrita človeka, jeho ľudská dôstojnosť a sloboda. Ľudská dôstojnosť vylučuje, aby s človekom bolo zaobchádzané ako s objektom, či predmetom; ide totiž o nedotknuteľnú hodnotu, ktorú nemožno obmedziť ústavne konformným spôsobom (čl. 19 ods. 1 ústavy).

13.10. Každé trestné stíhanie a v ňom vykonané zásahy do uvedených chránených statkov, je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy, a to najmä v takom prípade, ak sa vo výsledku preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú fyzickej alebo právnickej osobe, ktoré sa museli podrobiť excesívnym úkonom OČTK. Zásadne platí

princíp ochrany práv každého, kto bol poškodený alebo zasiahnutý nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom orgánom verejnej moci, v tomto prípade OČTK, a že nemajetkovú ujmu predstavuje už samotný zásah týchto orgánov do práv fyzickej a právnickej osoby.

13.11. Nemajetková ujma je teda škoda, u ktorej z povahy veci je vylúčená náhrada, ktorá by znamenala uvedenie do predošlého stavu; možno ju len kompenzovať, a preto jej náhrada alebo odčinenie má aspoň zmierniť nepriaznivé stavy vzniknuté škodlivým zásahom.

13.12. Aj keď je trestné konanie postavené na zásade oficiality, ale to nezabavuje štát zodpovednosti za postup OČTK, ak sa ukáže, že sa mylili a ich predpoklady, že bol spáchaný trestný čin, sa ukázali byť nesprávnymi. Ak má totiž občan povinnosť sa úkonom OČTK podrobiť, musí v podmienkach materiálneho právneho štátu existovať garancia, že sa mu dostane odškodnenia za ujmy, ktoré mu vznikli podrobením sa týmto úkonom trestného konania, pokiaľ sa preukáže, že trestný čin nespáchal. Pokiaľ by taká perspektíva neexistovala, nebolo by možné trvať na povinnosti jednotlivca, také obmedzenie v rámci trestného stíhania (a to aj vo veci) znášať; to by však viedlo k anarchii v spoločnosti.

13.13. OČTK totiž veľmi často zneužívajú inštitút trestného stíhania vo veci (ktorý bol najskôr po r. 1990 zrušený, a potom opäť obnovený), lebo ním sa podozriví veľmi jednoduchým spôsobom zbavujú všetkých práv, ktoré im inak prislúchajú ako fyzickým a právnickým osobám v neverejnom a nekontradiktórnom prípravnom trestnom konaní (napr. len práva na obhajobu v celom jeho rozsahu, či na podávanie opravných prostriedkov a pod.).

13.14. K skutočne ujma (ne)majetkového charakteru v dôsledku uvedeného postupu OČTK uviedol, že vznik nemajetkovej ujmy zásahom OČTK voči osobe spravidla nemožno dokazovať (3 Cdo 137/2008), lebo ide o stav mysle tejto poškodenej osoby. Ide teda „len“ o zistenie, či sú tu dané objektívne dôvody pre to, aby sa konkrétna osoba mohla cítiť poškodenou a jej tvrdenie, že nemajetková ujma vznikla samotným zásahom OČTK do základných práv a slobôd fyzickej a právnickej osoby. Povedané inými slovami, je potrebné zväžiť, či vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu by sa aj iná osoba v obdobnom postavení mohla cítiť dotknutá v zložkách tvoriacich vo svojom súhrne nemajetkovú sféru jednotlivca. Nemajetková ujma je vlastne ujmu morálnou. Ide teda o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby (patrí sem jej dôstojnosť, česť, dobrá povesť, ale aj iné hodnoty, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka - sloboda pohybu, podnikania a pod.). Nemajetková ujma vznikla už samotným zásahom OČTK do základných práv a slobôd fyzickej osoby, ak preukáže, že tento zásah nebol v súlade s právom (vo výsledku).

13.15. V ďalšom postupe potom uvedené hodnoty hrajú vždy dôležitú úlohu pri zvažovaní formy, či výšky zadosťučinenia, s dôrazom na závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých ku spôsobenej ujme došlo. Tými budú ale také okolnosti začatia trestného stíhania, prejavujúce sa napr. v zistení, že trestné stíhanie bolo proti poškodenému začaté zjavne bezdôvodne alebo, dokonca, s cieľom poškodiť ho, či znevážiť.

13.16. Za situácie, kedy žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, pričom však preukáže a odôvodní, že mu taká škoda vznikla, nemôžu súdy rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec nahradená, alebo že medzi protiprávnym konaním a vznikom škody nie je príčinná súvislosť. Súdy v takejto situácii určia výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia jednotlivých okolností prípadu.

13.17. Žiadne skutkové okolnosti, ktoré už odzneli, totiž nemožno následne, ex post, preukázať s absolútnou istotou. Vždy pôjde o otázku určitej miery pravdepodobnosti. Absolútna istota teda nie je dôkazný štandard, ktorý je možné v súdnom konaní aplikovať, lebo by pri tom dôkazné bremeno prakticky nebolo možné uniesť. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa ktorého sú si všetky strany sporu v konaní rovné tak, aby každá zo strán mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju, z pohľadu konania ako celku, podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom k protistrane. Cieľom zásady rovnosti je potom dosiahnutie „spravodlivej rovnováhy“ medzi stranami sporu.

13.18. Pod takto definovanú rovnosť strán sporu spadá nielen realizácia ich procesných oprávnení, ale aj otázky dôkazného bremena, ktoré je na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané,

lebo v opačnom prípade nemožno konanie ako celok považovať za spravodlivé. Tento všeobecný princíp rovnosti strán bolo potom nutné premietnuť aj do činnosti nižších súdov pri dokazovaní škody (nemajetkovej ujmy) a jej výšky a príčinnej súvislosti medzi protiprávnosťou a vznikom škody.

14. Odvolací súd pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z rozhodovacej činnosti NS SR v obdobných veciach a zaoberal sa aj námietkou žalovanej, že v rozhodnutiach súdov, na ktoré súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí poukázal, išlo o prípady, v ktorých trestné stíhanie trvalo podstatne dlhšie ako trestné stíhanie v danej veci, pričom súdy v jednotlivých konaniach priznali nižšie sumy nemajetkovej ujmy (s čím sa odvolací súd stotožňuje), a preto odôvodnenie súdu neposkytuje presvedčivú argumentáciu, prečo súd považoval za primerané priznať žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 eur. Odvolací súd zistil, že v rozhodnutí vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 14Co 4/2023 bolo preukázané, že trestné stíhanie v trvaní 4 roky a 5 mesiacov malo negatívny vplyv v blízkom okolí, manželka sa od žalobcu odsťahovala, syn z tohto dôvodu ukončil vysokoškolské štúdium a trestné stíhanie malo aj negatívne dopady na pracovné uplatnenie – vplyv na podnikateľskú činnosť. Priznaná suma bola 4 500 eur. V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6Co 589/2015 bolo preukázané, že išlo o študenta, ktorý sa pripravoval na záverečné skúšky, trestné stíhanie v trvaní 2 roky nemalo následky na kamarátske vzťahy, rodinné aj kamarátske väzby pretrvali. Priznaná suma bola 4 000 eur. V konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 6Co 589/2015 bolo preukázané, že rodina a známi ho vnímajú kladne, nemal problémy s pracovným uplatnením. Priznaná suma za trestné stíhanie v dĺžke necelých troch rokov bola 1 650 eur.

15. Odvolací súd porovnával aj svoje skoršie rozhodnutia, predmetom ktorých bol uplatnený nárok. Vo veci vedenej pod sp. zn. 9Co 155/2020 odvolací súd titulom nemajetkovej ujmy za 7 a pol roka stíhania v prípade, keď mal žalobca z tohto dôvodu prerušený styk s deťmi po dobu takmer 4 rokov, odsťahoval sa a zmenil zamestnanie, priznal nemajetkovú ujmu vo výške 5 000 eur. Vo veci vedenej pod sp. zn. 9Co 83/2019 odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bola priznaná nemajetková ujma vo výške 4 500 eur, pričom išlo o trestné stíhanie, trvajúce viac ako 3 roky, poškodená v pracovnom živote neutrpela žiadnu ujmu, v súkromnom živote nedošlo k vážnej ujme, manžel a dcéra boli jej oporou, avšak pre zhoršenie zdravotného stavu musela vyhľadať pomoc, až doposiaľ je liečená v psychiatrickej ambulancii a užíva psychofarmaká. Najviac, z tohto titulu odvolací súd priznal vo veci vedenej pod sp. zn. 9Co 10/2022, avšak v tomto konaní išlo o úplne odlišnú situáciu, keď išlo o následky spôsobené trestným stíhaním, ako aj väzbou, pričom následky na osobu žalobcu boli nepomerne väčšie ako v tomto prípade. Vo veci vedenej na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 25Co/118/2022 odvolací súd v obdobnej veci zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a zvýšil nemajetkovú ujmu zo sumy 2 000 eur na sumu 4 000 eur, pričom išlo o trestné stíhanie trvajúce tri roky, pričom žalobcovi, ktorý pôsobil dlhé roky v armáde, nebolo umožnené zúčastniť sa výcviku a zahraničnej misie v Afganistane, prišiel o prácu, bol doma, bez perspektívy hmotného zabezpečenia, mal pozastavený kariérny rast súvisiaci s dosahovaním vyšších hodností a vyššieho príjmu, pričom bol skonštatovaný negatívny dopad na jeho psychiku a zdravotný stav. Dovolanie voči tomuto rozsudku bolo Najvyšším súdom SR rozsudkom zo dňa 27. júna 2024 zamietnuté.

16. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy odvolací súd vychádzal z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie bez potreby jeho zopakovania alebo doplnenia, pričom pri stanovení výšky primeranej nemajetkovej ujmy na strane žalobcu v danej veci sa riadil kritériami, uvedenými v bode 15. a 16. tohto rozhodnutia, zhrnutými v rozhodovacej činnosti NS SR. Odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie sa zaoberal nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcu ako poškodeného, spôsobenej mu uznesením vyšetrovateľa OR PZ v Topoľčanoch zo dňa 15. 07. 2020 ČVS: ORP-240/VYS-To-2020 o vznesení obvinenia pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, ktoré až do právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol žalobca spod obžaloby oslobodený, trvalo 497 dní. Pri stanovení výšky tohto nároku sa zaoberal špecifikami daného prípadu a okolnosti v danej veci porovnával s rozhodnutiami NS SR, zaoberajúcimi sa výškou nemajetkovej ujmy, odvodzujúcej sa od rovnakých nezákonných rozhodnutí štátu a zohľadnil tiež to, ako senát, rozhodujúci o danej veci postupoval v takýchto prípadoch vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti. Vychádzajúc z uvedeného, zohľadnil to, že nepochybne už samotné vznesenie obvinenia voči žalobcovi ovplyvnilo jeho spoločenský, pracovný a osobný život, čo vyplýva jednak z jeho výpovede, ako aj výpovede ním navrhnutých svedkov. Pokiaľ ide o rozsah tohto zásahu, z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca zažíval stres a negatívne pocity z neistoty výsledku trestného stíhania, musel čeliť prejavom nedôvery a dotazovania okolia na trestný čin, z ktorého bol

obvinený. Žalobca zotrval pracovať u jeho zamestnávateľa, aj keď vzhľadom k priebehu trestného stíhania stratil motiváciu hájiť záujmy štátu, čo bolo jeho pracovnou náplňou. Napriek tomu, že jeho zamestnávateľ o vznesení obvinenia vedel, i následne sa o žalobcovi vyjadril veľmi pozitívne, a teda na vnímanie žalobcu u zamestnávateľa trestné stíhanie nemalo dopad. V konaní bolo preukázané, že žalobca svoje správanie zmenil a vyhýbal sa posedeniam v práci a spoločenským kontaktom a pociťoval zmenu správania voči nemu zo strany kolegov. Trestné stíhanie malo dopad na dobré meno žalobcu v okolí bydliska jeho rodičov, odkiaľ pochádzal a kde ho blízke okolie poznalo, čo sa prejavilo aj v kvalite života jeho rodinných príslušníkov. V rodine mu však bola poskytovaná podpora. Vychádzajúc z dĺžky trestného stíhania v danom prípade, ako aj dopadov na život žalobcu v porovnaní s ostatnými obdobnými vecami, o ktorých odvolací súd rozhodoval, zohľadniac rozhodnutia krajských súdov, ktoré uvádzal súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku (trestné stíhanie v týchto veciach trvalo dlhšie a dopady na život boli väčšie alebo ak neboli, bola priznaná nižšia suma ako suma priznaná v danej veci súdom prvej inštancie), dospel odvolací súd k záveru, že primeranou výškou odškodnenia žalobcu titulom nemajetkovej ujmy je v danej veci suma 2 000 eur, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku podľa § 388 CSP zmenil a žalobcovi priznal sumu 2 000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 7,5% ročne zo sumy 2 000,- eur od 02. 03. 2023 do zaplatenia a vo zvyšku súd žalobu zamietol. Takáto suma je podľa názoru odvolacieho súdu potrebná na vyváženie, resp. zmiernenie následkov ujmy vzniknutej žalobcovi nezákonným trestným stíhaním, avšak nevymyká sa z medzí predstáv spravodlivosti a slušnosti a zohľadňuje aj fakt, že žalobcovi sa nedostalo primeraného zadost'učinenia v inej ako peňažnej forme a na jej reparovanie nie je postačujúce len samotné konštatovanie porušenia práva. Výsledná suma je založená na relevantných a preskúmateľných hľadiskách, ktoré vychádzajú zo skutkového stavu ustáleného súdom prvej inštancie na základe riadne a dostatočne vykonaného dokazovania zameraného na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského a súkromného života žalobcu s prihliadnutím na jeho osobu, doterajší život, prostredie, v ktorom žije a pracuje a individuálne okolnosti, za ktorých došlo ku vzniku ujmy. Poukazovanie žalovaného na to, že nešlo o medializovanú kauzu a nešlo o verejne známu osobu považoval odvolací súd za nedôvodné, pretože žalobca takýmto spôsobom neargumentoval. Lehotu na plnenie určil odvolací súd v zmysle ustanovenia § 232 ods. 3 CSP na 30 dní, vzhľadom na potrebu viacstupňového schvaľovacieho procesu úhrady zo Štátnej pokladnice.

17. O trovách konania súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP, a keďže základ nároku bol daný a výška nároku závisela od úvahy súdu, odvolací súd mal za to, že žalobca mal v konaní úspech, avšak výšku priznaných trov konania je potrebné nahradiť len z prisúdenej sumy 2 000 eur, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).